



**KLAGANDE**

Joseph Onema, 19800116-1259

Ombud: Biträdande jurist Petter Dahl

**MOTPART**

Kriminalvården

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten i Härnösands dom den 27 maj 2022 i mål nr 1627-22,  
se bilaga A

**SAKEN**

Varning enligt fängelselagen

---

**KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

Kammarrätten avslår överklagandet.

---

**YRKANDEN M.M.**

**Joseph Onema** yrkar att beslutet om varning ska upphävas och anför bl.a. följande. Det är inte tillräckligt utrett att en våldsincident har ägt rum. Det saknas teknisk och medicinsk bevisning. De i personalen som lämnat uppgifter i utredningen har inte själva bevittnat något våld. Även med de uppgifter som tillkommit genom det av Kriminalvården åberopade förhörsprotokollet är utredningen otillräcklig.

Han har inte utövat något våld eller uttalat något hot. Han har inte befunnit sig i det aktuella bostadsrummet, utan i dörröppningen med flera personer framför sig. Han har inte medverkat aktivt i händelseförloppet, t.ex. genom att ta initiativ eller driva på andra. Hans roll har bedömts vara passiv. Han har inte heller känt till att något våld skulle förekomma. Det kan finnas olika anledningar till att intagna gör i ordning kvällsfika tidigare och han gör det ibland för att inte behöva stå i kö. Med Kriminalvårdens synsätt skulle samtliga intagna som tidigare lagt iordningsställande av kvällsfika tilldelas en varning, för att de genom sitt handlande har visat att de känt till att någonting skulle inträffa och inte påtalat detta för personalen. En sådan ordning är orimlig med hänsyn till den miljö som råder inne på anstalter. Under alla förhållanden är hans medverkan i händelseförloppet så ringa att den inte kan föranleda en så ingripande åtgärd som en varning.

**Kriminalvården** anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Mot bakgrund av personalens iakttagelser i anslutning till händelsen och av vad som framkommit vid senare förhör är det styrkt att en medintagen utsatts för våld. Det är även styrkt att Joseph Onema har haft kännedom om den kommande våldsincidenten och att han inte har uppmärksammat personal på detta. Det är uteslutet att hela avdelningen tidigare lägger iordningsställande av kvällsfika av annan anledning än att de förbereder sig för en tidig inlåsning. Detta beteende inträffar en handfull gånger per år och

av erfarenhet vet personal på anstalten att det då har hänt eller kommer att hända något på avdelningen.

Joseph Onema har befunnit sig direkt utanför bostadsrummet då den medintagne utsattes för våld. Dörren till rummet var öppen. Hans sikt var inte skynd på ett sådant sätt att han skulle kunna undgå att se vad som hände i rummet. Han har inte heller då tillkallat personalens uppmärksamhet eller på annat sätt visat att han inte samtycker till händelsen, t.ex. genom att lämna platsen och gå in på sitt bostadsrum. Genom sitt beteende har han brutit mot föreskriften i 4 § andra stycket fängelseförordningen (2010:2010) om att en intagen ska visa hänsyn mot medintagna. Misskötsamheten bedöms vara av den allvarlighetsgraden att han ska tilldelas en varning.

### **SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

Frågan i målet är om Kriminalvården haft fog för sitt beslut att tilldela Joseph Onema en varning enligt 12 kap. 1 § fängelselagen (2010:610). Detta förutsätter att Kriminalvården har visat att han brutit mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten.

Kriminalvården har gjort gällande att Joseph Onema brutit mot 4 § andra stycket fängelseförordningen, där det anges att en intagen ska visa hänsyn mot personal och medintagna samt bidra till att hålla god ordning.

Av utredningen framgår att en intagen på avdelningen utsatts för våld på sitt bostadsrum. Kammarrätten saknar anledning att ifrågasätta vad som enligt Kriminalvårdens beslut framgår av övervakningsfilmen. Med hänsyn till att Joseph Onema och övriga intagna gjort i ordning kvällsfika i förväg får han anses ha känt till att något skulle kunna hända på avdelningen som skulle föranleda inläsning, t.ex. en våldsincident. Joseph Onema har tillsammans med övriga intagna rört sig mot bostadsrummet och han har sedan stått vid

dörröppningen till rummet. Efter att ett larm utlöstes kom personal till rummet.

Kammarrätten anser att intagnas skyldigheter enligt 4 § andra stycket fängelseförordningen i och för sig inte kan anses innebära någon allmän skyldighet att påkalla personalens uppmärksamhet på förestående eller pågående våldsincidenter. Kammarrätten anser emellertid att Joseph Onema genom att ställa sig vid dörröppningen till rummet där misshandeln pågick utan att påkalla personalens uppmärksamhet eller på annat sätt bidra till våldets upphörande har agerat och medverkat till händelsen på ett sådant sätt att han inte har visat hänsyn mot den medintagne som blev våldsutsatt. Misskötsamheten har varit sådan att Kriminalvården haft fog för att tilldela honom en varning. Överklagandet ska därför avslås.

---

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Birgitta Törnered  
kammarrättsråd  
ordförande

Johannes Gäverth  
kammarrättsråd  
referent

Sofia Carlander  
tf. kammarrättsassessor

Olle Hansen Ölmedal  
kammarrättsfiskal  
föredragande



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I HÄRNÖSAND**

**DOM**  
2022-05-27  
Meddelad i  
Härnösand

Mål nr  
1627-22 E

**KLAGANDE**

Joseph Onema, 800116-1259

Ombud: Biträdande juristen Petter Dahl  
c/o C J Advokatbyrå AB  
Kvarngatan 14  
118 47 Stockholm

**MOTPART**

Kriminalvården  
Slottsgatan 78  
601 80 Norrköping

**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Kriminalvårdens beslut den 4 april 2022, dnr 2022-3895

**SAKEN**

Varning enligt fängelselagen (2010:610)

---

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

---

---

**Besöksadress**

Backgränd 9

**Telefon**

0611-46 06 00

**Öppettider**

måndag–fredag

08:00–16:00

**Postadress**

Box 314

871 27 Härnösand

**E-post**

forvaltningsratteniharnosand@dom.se

**Webbplats**

www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se

### **BAKGRUND**

Kriminalvården beslutade vid omprövning den 4 april 2022 att inte ändra anstalten Saltviks beslut att meddela Joseph Onema en varning enligt 12 kap. 1 § fängelselagen avseende våld eller hot mot medintagen. Som skäl för besluten angavs i huvudsak följande.

Anstaltspersonal kommer till avdelningen efter att någon tryckt på nödsignalen som finns på toaletten. Personalen frågar de intagna vad som hänt men ingen svarar. En röd rodnad syns på den intagne som bor i aktuellt bostadsrum och denne är också upprörd. Personalen uppfattar att det är uppenbart att andra intagna utsatt honom för någon form av fysiskt våld inne på rummet. Av videogranskning framgår att Joseph Onema reser sig från soffan och går tillsammans med resterande intagna mot bostadsrummet där våldsincidenten äger rum. Joseph Onema står precis i dörröppningen till bostadsrummet tillsammans med andra intagna vid tidpunkten för våldsincidenten. Den intagne som bor där samt ytterligare två intagna befinner sig inne på rummet. Det syns också tydligt på video-granskning hur hela avdelningen dessförinnan förbereder sig att bli inlåsta genom att plocka med sig mat och dryck för natten, vilket är ett beteende som även föregått tidigare incidenter på anstalten. För att ordning och säkerhet ska kunna upprätthållas i anstalten har de intagna en skyldighet att följa de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten. Detta innebär bland annat att en intagen ska visa hänsyn mot personal och andra medintagna. Utifrån uppgifterna i ärendet är det visat att Joseph Onema haft kännedom om att en medintagen kommer att utsättas för våld. Han har därtill stått precis utanför bostadsrummet när detta sedan sker. Även om Joseph Onema inte själv har utsatt någon för våld har han genom sitt beteende inte visat hänsyn mot medintagen och han har inte påkallat personalens uppmärksamhet. Joseph Onema bedöms därmed ha brutit mot de föreskrifter som gäller för verkställigheten och misskötsamheten bedöms vara av den allvarlighetsgraden att han ska tilldelas en varning.

**YRKANDEN M.M.**

**Joseph Onema** överklagar omprövningsbeslutet och yrkar att det ska upphävas. Till stöd för talan anförs i huvudsak följande. Det är inte klarlagt att en incident ens har ägt rum då det saknas bevisning om att våld förekommit. Den som ska ha blivit utsatt för våld förnekar att det har hänt. Det saknas även teknisk bevisning och likaså vittnesuppgifter. Vidare finns det inget uttalat krav att påkalla personalen vid incidenter. Han har inte deltagit i händelsen eller haft kännedom om att den ska inträffa. Det kan inte heller bevisas att han haft sikt in i bostadsrummet där det ska ha inträffat våld. Den omständigheten att han gjorde i ordning kvällsmat tidigare än vanligt visar inte att han visste att något skulle hända, utan det är bara en misstanke från Kriminalvården. Han gick till bostadsrummet för att någon ropade att de intagna skulle komma och titta. Det var inget skrik eller liknande, utan alla var lugna. Han visste inte vad som skulle hända och det förekom inget våld. Det var flera personer framför honom så han såg inte vad som hände inne i bostadsrummet. Han har dock fått veta av andra intagna att det inte förekommit något våld. Alla som befann sig i eller utanför bostadsrummet fick en varning. Kriminalvården har gjort en kollektiv bestraffning genom att utdela varning till alla som befann sig i närheten av händelsen. I detta hänseende ska också nämnas att han aldrig tidigare har varit inblandad i några incidenter på anstalten eller ådragit sig någon form av åtgärd från Kriminalvården. Det kan konstateras att den bakomliggande utredningen till Kriminalvårdens beslut är knapphändig.

**Kriminalvården** anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Joseph Onema har gjort sig skyldig till misskötsamhet genom att inte ha meddelat personalen att en annan intagen blivit utsatt för våld. Vidare stod Joseph Onema i dörröppningen och sikten var inte skymd då han endast hade två till tre personer framför sig. Med hänsyn till att personalen tydligt såg att den intagne hade en rodnad i huvudet och var upprörd förändras inte bedömningen av vad intagna därefter har yttrat till personalen. Joseph Onema har därmed inte visat hänsyn mot medintagen. Det är inte fråga om kollektiv

bestraffning, utan alla inblandade har i detta fall misskött sig. Joseph Onema har haft kännedom om incidenten. Det är tydligt att iordningställandet av kvällsmaten avviker från tidigare rutiner och att de inblandade visste vad som skulle inträffa.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling i målet.

### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

#### *Bestämmelser*

En intagen som bryter mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten får tilldelas en varning (12 kap. 1 § fängelselagen).

Av 4 § fängelseförordningen (2010:2010) framgår att för att ordningen eller säkerheten i anstalt ska kunna upprätthållas ska de intagna följa de villkor som gäller för verkställigheten, de rutiner som gäller i anstalten, de anvisningar som personalen ger och de begränsningar som gäller om var rökning får ske. En intagen ska också visa hänsyn mot personal och medintagna samt bidra till att hålla god ordning.

#### *Förvaltningsrättens bedömning*

Förvaltningsrätten finner att det inte framkommit sådana formella brister i handläggningen hos Kriminalvården att det skulle föranleda återförvisning eller andra liknande åtgärder. Målet ska därför prövas i sak.

En intagen som bryter mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten i anstalt får tilldelas en varning. Förvaltningsrätten bedömer av utredningen i målet att det är tillräckligt utrett att en intagen utsatts för våld på sitt bostadsrum på det sätt som Kriminalvården har gjort gällande. Joseph Onema har medverkat till att denna händelse kunnat äga rum genom att tillsammans med andra intagna stå framför/i dörröppningen till bostadsrummet vid tidpunkten för våldsincidenten och att inte påkalla personalens

uppmärksamhet. Joseph Onema måste vidare anses ha varit medveten om att händelsen skulle inträffa eftersom han gjorde i ordning sin kvällsmat i förväg då inläsning kunde antas bli följden av incidenten. Joseph Onema har genom sin vetskap och sitt handlade avseende våldsincidenten agerat på ett sådant sätt att han inte kan anses ha visat hänsyn mot medintagen. Kriminalvården har således haft fog för sitt beslut att tilldela Joseph Onema en varning. Vad Joseph Onema har anfört i målet i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

---

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (FR-03).

Anders Lind  
tf. rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Andreas Svadling.



## Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

#### Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

## Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

## Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.